

Dariusz Magier

Przywilej Jana III z 1679 roku dla cerkwi unickiej w Kolembrodach

Radzyński Rocznik Humanistyczny 1, 165-170

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dariusz Magier (Radzyń Podlaski)

Przywilej Jana III z 1679 roku
dla cerkwi unickiej w Kolembrodach

26 marca 1679 r. król Jan III nadał grunta parafii greckokatolickiej niewiadomej erekcji w Kolembrodach (obecnie gm. Komarówka Podlaska, pow. radzyński). Przywilej potwierdzony został przez Augusta III w roku 1754. Dokument znany z odpisu, którym w 1858 r. proboszcz kolembrodzki ks. Andrzej Żypowski posługiwał się w rozprawie sądowej przeciwko właścicielowi Dóbr Żelizna i Kolembrody Kazimierzowi Zabięło, odmawiającemu parafii Kolembrody prawa do wyrębu lasu w *puszczy kolombrodzkiej*.

Odpis przechowywany jest w Archiwum Państwowym w Lublinie w zespole archiwalnym: *Chełmski Konsystorz Grecko-Katolicki, sygn. 620, s. 193-194*

„My, August III z Bożej Łaski Król Polski, Wielki Xiążę Litewski Ruski Pruski Mazowiecki Żmudzki Kijowski Wołyński Podolski Podlaski Smoleński Inflandzki Siewierski i Czernichowski a dziedziczny Xiążę Saski i Elektor Oznajmujemy niniejszym listem przywilejem confirmacyjnym Naszym wszem wobec i każdemu z osobna komu o tym będzie wiedzieć należało: iż pokładany był przed Nami przywilej Najjaśniejszego Króla Imci Jana III praedecessora Naszego pod datą onego w Grodnie dnia XXVI miesiąca marca Roku Pańskiego MDCLXXIX panowania jego V roku ręką własną podpisany, Pieczęcią W. X. Litt. stwierdzony, wcale nienaruszony, i żadnej w sobie wątpliwości nie mający,

zawierający w sobie confirmację listów nadania commissarzów i rewizorów na fundusz Cerkwi we wsi Krolombrodzie Ekonomii Brzeskiej Klucza Wołyńskiego, plebanowi tamecznemu na ów czas pobożnemu Theodorowi Butkiewiczowi i supplikowano Nam jest przez panów Rad Naszych przy Boku Naszym będących imieniem pobożnego Pawła Strusiewicza terażniejszego plebana tejże cerkwi - abyśmy pomieniony przywilej powagą Naszą królewską stwierdzili, zmocnili i approbowali, któren to przywilej wpisując słowo w słowo tak się w sobie ma:

Jan III z Bożej Łaski Król Polski Wielki Xiążę Litewski Ruski Pruski Żmudzki Mazowiecki Kijowski Wołyński Podolski Podlaski Inflandzki Smoleński i Czernichowski:

Oznajmujemy tym listem przywilejem confirmacyjnym Naszym wszem wobec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć będzie należało: jako od samego początku Panowania Naszego z Bożej Woli na Thronie Królewskim posadzeni Zostaliśmy, tak nic inszego w przedsięwzięciu Naszym nie mamy, tylko aby przy panowaniu Naszym za Wolą Boską szczęśliwym, każda rzecz swoim ordynansem i porządkiem była i zostawała. Z wniesioną tedy suppliką do Nas przez panów Rad i urzędników przy boku Naszym na ten czas rezydujących imieniem Wielebnego Theodora Butkiewicza swieszczennika i plebana Krolobrodzkiego abyśmy powagą Naszą Królewską listy rewizorów commissarzów Naszych od Najjaśniejszych Antecessorów Naszych zesłanych do Ekonomii Brzeskiej Klucza Wołyńskiego wsi Krolobroda na fundusz Cerkwi tamecznej nadanych całe nienaruszone i żadnej w sobie wątpliwości nie mające, pod datą w nich wyrażoną stwierdzili, zmocnili i approbowali - w czym My, Król bacząc być rzecz słuszną i z prawem pospolitym zgodliwą, nie mniej też przedkładając sobie pomnożenie Chwały Bożej i dusz ludzkich do jedności Świętej

Unii Greckiej, pobożność i pilne staranie Wielebnego Theodora Butkiewicza, dla której to Chwały Bożej rozprzestrzenienia w pomienionej wsi od rewizorów Antecessorów Naszych zesłanych do Klucza Krolombrodzkiego, przydanych i nadanych Cerkwi Bożej na fundusz włók połtrzecej, także przykupny połwłóczek Beydachowski o miedzę Pawła Nagagbalika Osipowicza i morgów ośm z jednej strony, o granicę Żeleźnicką, a z drugiej strony o granicę gruntów i włók Królewskich Naszych, onemu i potomkowi jego Janowi Butkiewiczowi wiecznemi czasy, z wolnym targowym przy Cerkwi Królobrodzkiej w pewne dni to jest: w dzień podniesienia Św. Krzyża i w drugi dzień ofiarowania Panny Maryi na aparat i potrzeby Cerkiewne Swieszczennikowi w pomienionej wsi Królobrodzie (aby Pana Boga za Nas i szczęśliwe Państwo błagał) niniejszym listem przywilejem confirmacyjnym Naszym nadać, approbować i ratyfikować Umyśliliśmy. Jakoż tym listem przywilejem Naszym te wszystkie dokumenta listy dzierżawców Rewizorów Naszych do tej Cerkwi należące jako słuszne i prawne z datami w nich specyfikowanemi i ze wszystkimi w tych listach wyrażonemi i specyfikowanemi przynależnościami to jest: z gruntami, morgami, rolami, sianożęciami, pastewnikami, rzekami, rzeczkami, stawami, z wolnym targowym, w pewne dni doroczne z wolnym piwa robieniem i gorzałki kurzeniem na swą własną potrzebę, bez przeszkody Skarbu Naszego Ekonomicznego i Klucza Wołyńskiego, tudzież we wszystkich punktach, klauzulach, artykułach i paragrafach Stwierdzamy, Zmacniamy i Approbujemy wiecznemi czasy onemu samemu i sukcesorom jego obiecując to po Nas i Najjaśniejszych Sukcesorach Naszych Królach Ichniów Polskich, że te listy commissarskie terażniejszym przywilejem Naszym stwierdzane w najmniejszym punkcie i paragrafie nie mają być poruszone, ale jako antiginitus ta Plebania i Cerkiew Boża in suo esse była i teraz aby zostawała, uwalniając go przytem od wszystkich składanek, stancyi,

stanowiska i zabiegów, pokarmów, noclegów, chlebów zimowych, hyberty i innych wszelakich ciężarów żołnierskich tak od Koronnego jako i od W. X. Litt. Wojska, także Wojsk Cudzoziemskich lub ciągnięciem lub też partitim idących, po Wielmożnych zaś i urodzonych Dygnitarzach, Urzędnikach ziemskich, grodzkich, Rycerstwie, Szlachcie, Dzierżawcach i Administratorach i wszelakich in genere Urzędach mieć chcemy, aby pomienionego Swieszczennika i plebana Kołobrodzkiego do swoich Sądów nienależnych i Jurysdyk nie pociągali, ale od forum competens, do którego według prawa i stanu kapłańskiego - duchownego antiquitus należą, odsyłali. Zaszła Nas i w tym suplika od tegoż Wielebnego Swieszczennika Theodora Butkiewicza iż Cerkiew Boża rujnuje się i oprawy słusznej mieć nie może dla niewolnego wycięcia drew w puszczy Naszej, przeto My, postrzegając aby się Chwała Boża tym lepiej rozszerzała, pozwalamy onemu wolny wstęp do puszczy na swą własną potrzebę, tj. w tydzień po wozów dwa drew na opał albo co potrzeba będzie ukazowała, a na reperacyję Cerkwi Bożej i poprawę plebanii tamecznej co potrzeba będzie bez psowania jednak barci w puszczy Naszej na te potrzeby Cerkiewne, ale według potrzeby sprawować się powinien browarem, winniczką, słodownią, aby mu z tego drzewa wystawić wolno było i z nich od pełnienia danin, osobliwie czopowego liber ma zostać, żadnej nie pełniąc powinności, postrzegając jednak aby i w tym względzie najmniejsza przeszkoda dworna nie stała się, ale tylko na swoją potrzebę obracać ma i powinien będzie i to niemniej postrzegając aby Chwała Boża swym ordynansem i pilnością pomienionego Swieszczennika odprawowana i celebrowana była. Na co dla lepszej wiary Ręką się Naszą podpisawszy pieczęć W. X. Litt. przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Grodnie dnia XXVI miesiąca marca Roku Pańskiego MDCLXXIX panowania Naszego V roku. Jan Król.

Pieczęć niniejszą W. X. Litt. Michał Floryan Rzewuski Podskarbi nadworny Koronny manu propria. Confirmacya listów nadania commissarzów na fundusz nadanych we wsi Krolobrodzie Ekonomii Brzeskiej Klucza Wohyńskiego Theodorowi Butkiewiczowi Swieszczennikowi tamecznemu.

My tedy August III Król Polski, stosując się do suppliki pobożnego Pawła Strusiewicza terażniejszego plebana Cerkwii Krolobrodzkiej bacząc rzecz słuszną i z prawem pospolitym zgodliwą, nie tylko przywilej ten tu inserowany niniejszym przywilejem Naszym approbować, confirmować i zatwierdzić Umyśliliśmy, jakoż de facto we wszystkich jego punktach, clauzulach, kondycjach, artykułach in genere specie approbujemy, konfirmujemy i zatwierdzamy wiecznymi czasy, ale też chcąc terażniejszego plebana pobożnego Pawła Strusiewicza i następców jego do Chwały Bożej dalszego pomnażania i za Nas modlenia się zachęcić, przydajemy mu włókę jedną we wsi Krolobrodzie Inwentarzem 1742 od commissarzów Naszych onemu nadaną z płaceniem tynfów ośmiu do Skarbu Ekonomicznego do dalszej dyspozycji Naszej, która włóka, aby teraz na zawsze do tej Cerkwi Plebana trzymana była mieć Chcemy. Do tego produkowany przed Nami list od Wielebnego Leona Sapichy Wojewody Wileńskiego 1626 z ksiąg Grodzkich Starostwa Brzeskiego 1751 r. wyjęty nadanie w sobie do tejsze Cerkwi pół włóki ziemi we wsi Królówymbrodzie leżący z jednej strony od między Marcina Biedrzyszczyka, a z drugiej od między włók Cerkiewnych (na których teraz pół włóki Cmentarz i od drzwi do Kościoła extant) jako on ze wszystkim approbujemy i lubo tu nieinserowany za wpisany jednak mieć chcemy, tak przy tym że półwłoku terażniejszego pobożnego Pawła Strusiewicza Swieszczennika plebana i następców jego przy spokojnej possessyi, w której do tych czas zostaje, na zawsze zachowujemy, pod którą spokojną possessyą i zachowanie Nasze

półwłóczek pola Bractwu Różańca Świętego od gromady dla ozdoby Cerkiewnej, światła, aparatów od lat dawnych pusto leżący nadany, i za consensusem Dworu kupiony od tychże Braci Różańca Św. i od nich wytrzebiony i wyczyszczony podpadać powinien będzie, któren My niniejszym przywilejem Naszym do tegoż Bractwa przyłączamy i czasy wiecznemi nadajemy.

Na co dla lepszej wiary i wagi Ręką Naszą własną podpisawszy pieczęć W. X. Litt. przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie dnia XVIII miesiąca października Roku Pańskiego MDCCLV panowania Naszego XXII roku. Augustus Rex.

Confirmacya confirmacyi listów nadania commisarского na fundusz Cerkwi uniackiej we wsi Krolombrodzie Ekonomii Brzeskiej”.